

Atrybuty Ewangelistów

W środę obchodziliśmy święto św. Mateusza Ewangelisty. Uznałem, że to dobra okazja, aby się symbolicznie poszczególnych Ewangelistów. W kościele w mojej rodzinnej parafii nad prezbiterium są wymalowane postaci świętych Mateusza, Marka, Łukasza i Jana. Obok

każdego z nich jest namalowana postać, która symbolizuje konkretnego świętego. Przez długi czas nie wiedziałem kto to jest i co oznaczają postaci stworzeń. Dopiero kiedy byłem nastolatkiem ówczesny proboszcz wyjaśnił mi ich znaczenie.

Symbole Ewangelistów to anioł, lew, byk (wół) i orzeł. Są to postaci, które mają być, wg Apokalipsy, strażnikami tronu Bożego. *W środku tronu i dokoła tronu cztery Zwierzęta⁶ pełne oczu z przodu i z tyłu: Zwierzę pierwsze podobne do lwa, Zwierzę drugie podobne do wołu, Zwierzę trzecie mające twarz jak gdyby ludzką i Zwierzę czwarte podobne do orła w locie. (Ap 4,6-8).* Podobną symbolikę, bardziej pierwotną znajdujemy u proroka Ezechiela (Ez 1,1-14). Obydwa opisy z Pisma Świętego są sporo młodsze, gdyż w mitologii, zwłaszcza babilońskiej, możemy spotkać te istoty jako strażników świata bogów. Zawsze jednak są pozytywnymi postaciami.

Nowy Testament nadał tym istotom zupełnie nowy wymiar, wpisany w zbawcze dzieło Chrystusa. W pewnym ewangeliarzu pochodzącym z XVI w. możemy przeczytać: *Te cztery zwierzęta są symbolami Chrystusa: Jest człowiekiem, bo się urodził, wołem, bo umarł złożony w ofierze; lwem, bo powstał, a orłem, bo wzniósł się do nieba. Dostatecznie tak opiszesz to, co zwierzęta te wyobrażają.* To nas prowadzi do Ewangelistów, którzy w różny sposób podchodzą do Jezusa Chrystusa w swoich wersjach Dobrej

Nowiny. Każdy z nich stawiał akcent na nieco inny aspekt chrystologiczny. Jednocześnie wspólne występowanie tych istot w Piśmie Świętym świadczy o jedności czterech Ewangelii. Wskazywali na to św. Hieronim (VI-V w.) i św. Grzegorz Wielki (VI w.). Starożytne teksty liturgiczne, których używano w czasie przygotowania katechumenów do chrztu, w następujący sposób pouczają nas o atrybutach Ewangelistów: **Mateuszowi** przypisywano symbol człowieka, *ponieważ rozpoczyna on swoją Ewangelię od obszernego opisu narodzenia naszego Zbawiciela i dokładnej Jego genealogii: ?Rodowód Jezusa Chrystusa? (?).* Symbolem **Ewangelisty Marka** jest lew, gdyż zaczyna on swoją relację od opisu pobytu św. Jana Chrzciciela na pustyni. Powiada mianowicie: *?Głos wołającego na pustyni: Przygotujcie drogę Panu? (?).* Symbolem **św. Łukasza** jest wół, gdyż podobnie jak wół, tak i nasz Zbawiciel Jezus Chrystus został zabity na ofiarę. Autor rozpoczyna swoją Ewangelię opowiadaniem o Janie Chrzcicielu, podarowanym rodzicom, Zachariaszowi i Elżbiecie, jeszcze w późnej starości. Bardzo słusznie przypisywano św. Łukaszowi, symbol wołu; oba rogi bowiem oznaczają Stary i Nowy Testament, a kopyta cztery Ewangelie (?). **Jan** podobny jest do orła, który wysoko wznosi się w górę. Powiada on bowiem: *?Na początku było Słowo, a Słowo było u Boga i Bogiem było Słowo. Ono było na początku u Boga? (J 1,1).* O Jezusie zaś mówi Dawid: *?Odnawia się młodość twoja jak orła? (Ps 103,5).* To znaczy: siła młodzięcza naszego Pana Jezusa Chrystusa, który powstał z martwych i wstąpił do nieba (?).

Ks. Michał